Aikuissosiaalityön hanke sote-uudistuksessa

7.12.2018

PRO SOS – aikuissosiaalityön hanke osana sote-uudistusta

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne uudistuu koko ajan huolimatta siitä, toteutuuko uudistus nykyhallituksen suunnittelemassa muodossa tai aikataulussa. Sote-uudistuksessa on kyse sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiosta, kustannustehokkuuden lisäämisestä ja kansalaisten valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveyspalveluissa. Tavoitteena on yhdenvertaisuus sekä hyvinvoinnin ja terveyserojen kaventaminen. Uudistusta toteutetaan jo maakunnissa vahvan ennakoivan suunnittelun ja kokeilujen avulla, vaikka lainsäädäntöä vielä hiotaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistaminen on historiallisen suuri prosessi. Sitä on verrattu 70-luvun kansanterveyslain voimaantuloon. Uudistusta edistetään Sosiaali- ja terveysministeriön kärkihankkeiden avulla. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) ja Koti- ja omaishoidon uudistus (I&O-kärkihanke) ovat esimerkkejä kärjistä. Aikuissosiaalityön asiakkaat muodostavat ison sosiaalihuollon palveluiden käyttäjien joukon. Uudistuksessa kohderyhmällä ei ole omaa kärkihanketta. Tällaisena voidaan kuitenkin pitää laajaa PRO SOS -hanketta, jossa kehitetään uusia sosiaalityön muotoja ja menetelmiä. PRO SOS – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hanke on SeAMKin hallinnoima, Pohjanmaan sosiaalialan osaamiskeskuksen SONet BOTNIAn koordinoima ja Euroopan Sosiaalirahaston, Kuntaliiton, SeAMKin ja osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien rahoittama ESR-hanke. Suomi jakaantuu 11 sosiaalialan osaamiskeskusalueeseen, joista kaikkiaan 7 on mukana PRO SOS -hankkeessa. Lisäksi Kokkolan yliopistokeskuksen (KYC) sosiaalityön koulutusohjelma osallistuu hankkeeseen.

PRO SOS hankekärjet

PRO SOS ajoittuu vuosille 2016–2019 ja sen tavoitteena on varmistaa asiakaslähtöinen ja vaikuttava sosiaalityö uudistuvissa sote-rakenteissa. Hanke etenee kymmenen kärkiteeman ohjaamana. Vahvimpia kärkiä ovat palvelutarpeen arviointi, taloussosiaalityö, Kelan ja kuntien perustoimeentulotuen yhteistyö sekä maakunnallistuva sosiaalityö. Muita kärkiä ovat mm. sosiaalinen kuntoutus, erityisen tuen tarve sosiaalihuollossa, jalkautuva työtapa, yhteiskehittäminen sekä pelillisyys ja leikillisyys sosiaalityön toimintatapana.

Yhteiskehittämistä ja rakenteellista työtä Pohjanmaalla

Pohjanmaan maakuntien alueella kehitetään erityisesti yhteiskehittämistä, taloussosiaalityötä sekä maakunnallistuvaa sosiaalityötä sote-uudistuksen tavoitteiden suunnassa. Maakunnallistuva sosiaalityö edistää kansalaisten hyvinvointia luomalla parhaat sosiaalityön käytännöt tulevien maakuntien ja kuntien välille. Ytimenä on rakenteellinen sosiaalityö, jolla vaikutetaan elinympäristöön ja ihmisten omiin toiminta- ja osallitumismahdollisuuksiin. Lisäksi järjestelmäkeskeistä, toimistoissa ja virasto-olosuhteissa tapahtuvaa työtapaa muutetaan jalkautuvaksi, asiakkaitten elämänpiireissä tapahtuvaksi työksi. Taloussosiaalityössä vahvistetaan asiakkaiden taloudenlukutaitoja, taloudenhallintaa ja motivaatiota kehittää taloudellista toimintakykyisyyttä.

PRO SOS -hankkeeseen kohdistuu paljon odotuksia. Se on otettu sote-uudistuksen aikuissosiaalityön kehittämisen lippulaivaksi. Hanke on vahvasti edustettuna sosiaalityön valtakunnallisessa kehittämisessä eri tilanteissa ja areenoilla. Hankkeen osallisia on kutsuttu mukaan sosiaali- ja terveysministeriön pyöreisiin pöytiin, seminaareihin ja asiantuntijoiksi eri valtakunnallisille foorumeille. Hiljattain hankkeen erityisasiantuntija sosiaali- ja terveysalan yliopettaja Minna Zechner kutsuttiin asiantuntijaksi valtakunnalliseen Sosiaalityön tulevaisuus – selvitystyön taustaryhmään. PRO SOS hanke on julkaissut jo muutamia raportteja ja sen teemoista on tehty opinnäytetöitä ja pro gradu -tutkielmia. Julkaisuja on tulossa lisää ja yleisesti kehittämistyön tuloksia voi seurata hankkeen nettisivuilta.

Sinikka Volanto
lehtori, SeAMK sosiaali- ja terveysala
PRO SOS -hankkeen erityisasiantuntija (arviointi)